

ნიკო კვარაცხელია - წმ. ანდრეას ქართული უნივერსიტეტის პროფესორი

რეგულაციები გიდების პროფესიის სრულყოფისათვის ევროპის ქვეყნებში

ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში მოქმედებს საერთო ევროპული რეგულაცია: Tourism services - Requirements for the provision of professional tourist guide training and qualification programmes. შესაბამისად, თითოეული წევრი ქვეყანა იყენებს მას პრაქტიკაში.

ეს ევროპული სტანდარტი თავისუფლებას ანიჭებს ქვეყნებს, რეგიონებსა და ქალაქებს, გადაწყვიტონ მათი სასწავლო პროგრამების დონე, მასშტაბი და ძირითადი სფეროები, რაც უზრუნველყოფს, რომ ეს პროგრამები აკმაყოფილებს ამ მინიმალურ სტანდარტებსა და მოთხოვნებს ტურისტული გიდის მომზადებისთვის, რაც წინაპირობაა ტურისტული გიდის ხარისხიანი მომსახურებისთვის. ეს ევროპული სტანდარტი დამტკიცდა CEN-ის მიერ 2008 წლის 7 თებერვალს.

CEN-ის წევრები ვალდებული არიან დაიცვან CEN/CENELEC-ის შიდა რეგულაციები, რომლებიც აწესებენ პირობებს ამ ევროპული სტანდარტის ეროვნული სტანდარტის სტატუსის ყოველგვარი ცვლილების გარეშე მინიჭებისთვის. განახლებული სიები და ბიბლიოგრაფიული ცნობები ასეთ ეროვნულ სტანდარტებთან დაკავშირებით შეიძლება მოიპოვოთ CEN მართვის ცენტრში ან CEN-ის ნებისმიერ წევრთან მიმართვისას.

CEN წევრები არიან ავსტრიის, ბელგიის, ბულგარეთის, კვიპროსის, ჩეხეთის, დანიის, ესტონეთის, ფინეთის, საფრანგეთის, გერმანიის, საბერძნეთის, უნგრეთის, ისლანდიის, ირლანდიის, იტალიის, ლატვიის, ლიტვის, ლუქსემბურგის, მალტის, ნიდერლანდების, ნორვეგიის ეროვნული სტანდარტების ორგანოები. , პოლონეთი, პორტუგალია, რუმინეთი, სლოვაკეთი, სლოვენია, ესპანეთი, შვედეთი, შვეიცარია და გაერთიანებული სამეფო.

გთავაზობთ ვრცელ ამონარიდს ამ დოკუმენტიდან, რომელიც ეხება ევროკავშირში მომავალი გიდების მომზადებას:¹

საერთო საგნების ცოდნა

თეორიული ცოდნა: სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შესავალს შემდეგ თეორიულ საგნებში, რომლებიც ჩამოყალიბებულია ევროპის ფონზე და უფრო ფართო ინტერკულტურულ ცოდნაზე:

- მსოფლიო ისტორია და კულტურა;
- ევროკავშირის სამართლებრივი და პოლიტიკური სისტემა;
- რელიგიები და ფილოსოფიური მიმდინარეობები (მაგ. განმანათლებლობა, ლიბერალიზმი, ჰუმანიზმი);
- ხელოვნებისა და არქიტექტურის ისტორია;
- ხელოვნება (სამემსრულელო და ვიზუალური) და ლიტერატურა;

¹ <https://standards.iteh.ai/catalog/standards/cen/e20b059c-a048-4b17-bb7b-eadf0d5b0003/en-15565-2008>

- მსოფლიო გეოგრაფია და გეოლოგია
- პროფესიული ეთიკა

სახელმძღვანელო ტექნიკა და უნარები

ზოგადი

პრეზენტაციის ტექნიკა. სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

- ხმის პროექცია, დიქცია, მიკროფონის გამოყენება, სუნთქვის ტექნიკა;
- მზერიითი კონტაქტი, პოზიცია, სხეულის ენა, პოზა;
- გილის გარეგნობა და ქცევა;
- მეტყველების სტილი და ლექსიკა;

კომუნიკაციის ტექნიკა. სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

- ადაპტაცია აუდიტორიის მოთხოვნებთან და გარემო პირობებთან;
- ინტერპერსონალური უნარები;
- ინფორმაციის შესწავლა, სტრუქტურირება და დაკავშირება;
- კითხვების დამუშავება და გამოყენება;
- სტრესის მართვა;
- ღროის მენეჯმენტი;

მთავარი ვიზუალური პრიორიტეტების მკაფიო ახსნა და აღწერა.

ჯგუფის მართვა. სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

- ჯგუფის განლაგება და გილის ადგილი;
- ნეიტრალური მიდგომა და ზრდილობა;
- ჯგუფის დინამიკა;
- რისკის შეფასება;
- კრიზისებისა და კონფლიქტების მართვა;

სპეციალური საჭიროების მქონე პირთა გილობა. სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

- განსაკუთრებული საჭიროების ტურისტების შესახებ ჯგუფის ინფორმირებულობა (მაგ. ხელმისაწვდომობა და დიზაინი ყველა სათვის);
- მართვადი ტურების ადაპტაცია, რომელიც წვდომის საშუალებას აძლევს შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებს;
- გილის ადაპტაცია ბავშვების უსაფრთხოების გათვალისწინებით;

ბიზნესის ცოდნა და უნარები. სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

- ეკონომიკის საფუძვლები;
- ტურისტული ინდუსტრია მსოფლიოში, მისი მნიშვნელობა და განვითარება;
- მდგრადი ტურიზმი;
- ტურისტული გილის პროფესიის კომერციული ასპექტები;
მაგალითი 1. ბულალტერია, მარკეტინგი და ადმინისტრირება;
- ტურისტული გილის პროფესიის სამართლებრივი ასპექტები;
მაგალითი 2. ინტელექტუალური საკუთრების ასპექტები, ელექტრონული კომერცია და მონაცემთა დაცვა;
- მართვადი ტურების კვლევა, დაგეგმვა, შემუშავება და განახლება;
- ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების რეგულაციები, საგანგებო სიტუაციების მართვა;
- დეფრიფინგი და ხარისხის კონტროლი.

მაგალითი 3. დოკუმენტაცია, შეფასება, მონიტორინგი, მომხმარებლის შენარჩუნება და კმაყოფილება.

თეორიული ცოდნა. ზოგადი.

ტრენინგის პროგრამა უნდა იყოს ისე შემუშავებული, რომ მსმენელს შეეძლოს ინტერპერეტაცია გაუწიოს ტერიტორიის მემკვიდრეობას და მის მდგრადობას.

კაცობრიობის ისტორია. სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

- პოლიტიკური, სოციალური და ეკონომიკური ისტორია;
- არქეოლოგია;
- ხელოვნების ისტორია;
- არქიტექტურა.

გარემო. სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

- გეოგრაფია და გეოლოგია;
- ბუნებრივი მემკვიდრეობა;
მაგალითი. ეკოსისტემები და დაცული ტერიტორიები
- ფლორა და ფაუნა;
- ეკოლოგია;
- მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის გარემოზე ზემოქმედება;
- ამინდი და კლიმატი.

კულტურა. სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

- ხელოვნება (საშემსრულებლო და ვიზუალური);
- ლიტერატურა და ლინგვისტიკა;
- წეს-ჩვეულებები; ფოლკლორი, ტრადიციები და მითოლოგია;
- ცნობილი ისტორიული მოღვაწეები.

ეკონომიკა. სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

- სოფლის მეურნეობა;
- წარმოება;
- მომსახურება.

თანამედროვე ცხოვრება. სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

- სამართლებრივი და პოლიტიკური სისტემა;
- სოციალური დემოგრაფია;
- განათლების სისტემა;
- სოციალური დაცვისა და ჯანმრთელობის სისტემა;
- მეცნიერება;
- კულტურათაშორისი საკითხები;
- ტურიზმი, დასვენება, გართობა, სპორტი;
- საკვები და სასმელი;
- ცნობილი სახეები.

სამუშაო პირობები. სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

- ტურისტული გიდის პროფესიასთან დაკავშირებული სამუშაო პირობები;
- ტურისტული გიდის პროფესიასთან დაკავშირებული კანონმდებლობა.

პრაქტიკული მცადინეობა. სასწავლო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

- საჩვენებელი ტურები და გასვლები ძირითადი კულტურული მემკვიდრეობის შესასწავლად;
- საველე ექსკურსიები მოიცავს, როგორც სატრანსპორტო ექსკურსიებს, ისე ქვეითად ლაშქრობებს;
- მუზეუმები;
- სამხატვრო გალერეები;
- ისტორიული ადგილები;
- არქეოლოგიური ძეგლები;
- არქიტექტურული და კულტურული მნიშვნელობის ადგილები, მათ შორის წმინდა ადგილები;
- ბუნებრივი მემკვიდრეობის ტერიტორიები;

საკვალიფიკაციო შეფასებები

- წერიტი და ზეპირი გამოცდები;
- პრაქტიკული დემონსტრირება ადგილზე, ფეხით, ავომანქანით, ან სხვა სატრანსპორტო საშუალებით.

უცხო ენის ცოდნის დემონსტრირება

- საკომუნიკაციო ენობრივი უნარების შეფასება;
- ენის კომპეტენციის დამადასტურებელი საბუთის წარმოდგენა.

დანიაში, გერმანიაში, დიდ ბრიტანეთში, ფინეთში, ირლანდიაში, ნიდერლანდებში, შვედეთში არ არის ადგილობრივი რეგულაციები. ისინი სარგებლობენ საერთო ევროპული რეგულაციებით. გიდების საქმიანობის საკუთარი რეგულაციები აქვთ შემდეგ ქვეყნებს: ბელგია, საფრანგეთი, საბერძნეთი, იტალია, ლუქსემბურგი, ავსტრია, პორტუგალია და ესპანეთი. [Prof. Dr. Lothar Bildat and Prof. Dr. Frank Schaal; COMPETENCIES FOR TOUR GUIDES - OR WHY IT IS NOT ENOUGH TO BE NICE AND HANDSOME] ²

ტურიზმის რეგულაციები საბერძნეთში

(გამოყენებულია Dr. Polyxeni Moira^{1*}, Dr. Dimitrios Mylonopoulos¹, Petros Monos² კვლევა „Crucial Thoughts and Views of the New Tourist Guides Training System in Greece“)³

2011 წლამდე ტურისტულ გიდად სამუშაოს მაძიებელი უნდა ჩარიცხულიყო ტურისტული განათლებისა და მომზადების ორგანიზაციის ტურისტულ გიდების სკოლაში, რომელსაც ზედამხედველობდა საბერძნეთის ტურიზმის სამინისტრო (Moira, Mylonopoulos & Kefala, 2019). ათენისა და თესალონიკის ტურისტული გიდების სკოლები რეგულარულად ფუნქციონირებდა და სკოლები ასევე ფუნქციონირებდა როდოსში, კორფუში, მიტილენში, რეთიმონსა და ჰერაკლიონში კრეტაზე, საჭიროების მიხედვით. სკოლაში შესასვლელად კანდიდატს უნდა ჩაებარებინა სხვადასხვა საგნები, როგორცაა ესეების წერა, გეოგრაფია და საბერძნეთის ისტორია. მონაწილეობა სწავლის საფასურის გარეშე მიმდინარეობდა და გრძელდებოდა 5 აკადემიური სემესტრი, ხოლო სასწავლო პროგრამა მოიცავდა კურსებს, ასევე

² <https://www.researchgate.net/publication/315862142>

³ International Journal of Research in Tourism and Hospitality (IJRTH) Volume 6, Issue 1, 2020, PP 25-34

საგანმანათლებლო ვიზიტებს მუზეუმებსა და არქეოლოგიურ ობიექტებში, სტაჟირებას და ექსკურსიებს, ქვეყნებს შორის ტურებს, ტურებს სხვა გამოცდილი გიდების ხელმძღვანელობით და ლექციებით. კურსები სპეციალიზირებული იყო საბერძნეთის ისტორიაზე (ძველი, ბიზანტიური და თანამედროვე), ხელოვნების ისტორია, ბერძნული მითოლოგია, ბერძნული ლიტერატურის ისტორია, ბერძნული მუსიკისა და ცეკვების ისტორია, საბერძნეთის გეოგრაფია, ბერძნული არქეოლოგიური და ტურისტული კანონმდებლობა და ა.შ. (Mylonopoulos, 2011: 104 Mylonopoulos & Moira, 2011). ათენის ტურისტული გიდების სკოლა დაჯილდოვდა CEDEFOP-ის მიერ, როგორც საუკეთესო პროფესიული სასწავლებელი ევროპაში (Karantzavelos, 2013).

ინსტიტუციური ჩარჩო მნიშვნელოვნად შეიცვალა 2012 წელს, როდესაც კანონით 4093/2012 (მთავრობის გაზეთის A'222) შეწყდა ტურისტული გიდების სკოლების ფუნქციონირება და საშუალება მისცა უნივერსიტეტებს ჩქაროსნული ტურისტული გიდების სასწავლო პროგრამების შესაქმნელად. კანონი მხოლოდ არქეოლოგიის, ისტორიის და სოციალური ანთროპოლოგიის, კულტურული მემკვიდრეობის, ისტორიისა და ეთნოლოგიის სკოლების კურსდამთავრებულებს აძლევდა უფლებას დაესწრობოდნენ პროგრამებს, რითაც ზღუდავდა წვდომას სხვა კატეგორიის კანდიდატებისთვის. პროგრამების ხანგრძლივობა 2,5 წლიდან ორ თვემდე შემცირდა. კანდიდატებს ასევე უნდა სცოდნოდათ უცხო ენა, ანუ ინგლისური, ფრანგული, გერმანული, იტალიური, ესპანური ან რუსული. სწრაფი პროგრამების ღირებულების გადახდა მსმენელებს ეკისრებოდათ და სწავლის საფასური მერყეობდა 600-დან 900 ევრომდე. პროგრამები შემოიფარგლებოდა თეორიული კურსების სწავლებით ყოველგვარი პრაქტიკული გამოცდების გარეშე. ტურიზმის სამინისტროს ტურისტული გიდების დეპარტამენტის ინიციატივით, 2013 წლიდან, როდესაც დაიწყო სასწავლო პროგრამები, სულ 12 სხვადასხვა პროგრამა მოეწყო და წარმატებით დაამთავრა 411 მონაწილემ (ცხრილი 1.).

ცხრილი 1. ტურისტული გიდის მომზადების პროგრამები

უნივერსიტეტი	სემინარების რაოდენობა
იონის უნივერსიტეტი (კორფუ)	2
ათენის ეროვნული და კაპოდისტრიული უნივერსიტეტი	2
სალონიკის არისტოტელეს უნივერსიტეტი	3
ეგეოსის უნივერსიტეტი	2
მაკედონიის უნივერსიტეტი	2
პელოპონესის უნივერსიტეტი	1
სულ	12

წყარო: საბერძნეთის ტურიზმის სამინისტრო (2019)

ახალმა რეგულაციამ შექმნა ტურისტული გიდების „ორ სიჩქარიანი“ სწავლება რა თქმა უნდა, განსხვავებული უნარებითა და შესაძლებლობებით. აღნიშნულ რეგულაციას გამოეხმაურნენ ტრადიციული ტურისტული გიდების სკოლების კურსდამთავრებულები. მართლაც, ათენის ლიცენზირებული ტურისტული გიდების ასოციაცია, რომელიც ხაზს უსვამს ასოციაციის სტატიებში არსებულ ფორმულირებას, სადაც ნათქვამია, რომ მხოლოდ ტურისტული გიდების სკოლის

კურსდამთავრებულები შეიძლება დარეგისტრირდნენ, არ ეთანხმება მაღალსიჩქარიანი სასწავლო სემინარების კურსდამთავრებულთა რეგისტრაციას. ტურისტული გიდის პროფესია ლიცენზირებული ტურისტული გიდების ასოციაციის მონაცემებით: ათენში გიდები 1000-მდეა, 28 ენაზე გიდის პროფესიული უნარით. კურსდამთავრებული გიდების 58% უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების კურსდამთავრებულია და შესაბამისად, შეუძლია დააკმაყოფილოს მაღალკვალიფიციური აუდიტორიის მოთხოვნები (ლიცენზირებული ტურისტული გიდების ასოციაცია, 2019).

2017 წელს დაჩქარებული პროგრამები შეჩერდა და ათენის ტურისტული გიდების ტრადიციული სკოლა ხელახლა გაიხსნა, თანამდებობების 70% ივსება ზოგადი ან პროფესიული საშუალო სკოლის კურსდამთავრებულებით და 30% უმაღლესი განათლების კურსდამთავრებულებით. ახალი დებულებით სწავლის ხანგრძლივობა ორ აკადემიურ წლამდე შემცირდა, ხოლო სკოლაში მიღება ხდება მხოლოდ სოციალური და ეკონომიკური კრიტერიუმებით ქულების მეთოდით და ასაკობრივი შეზღუდვის გარეშე. სასწავლო პროგრამა მოიცავს 945 საათიან ლექციას და ვიზიტს ათენის მუზეუმებში, ძეგლებში, არქეოლოგიურ და ისტორიულ ადგილებში, 65 დღიანი საგანმანათლებლო ექსკურსიები, 4 სამუშაო ტური და ბოლოს წერილობითი და ზეპირი სადიპლომო გამოცდები. 2019 წელს, წინამდებარე კვლევის დასრულების შემდეგ, გამოცხადდა თესალონიკის ტურისტული გიდების სკოლის ხელახალი გახსნა (ტურიზმის სამინისტრო, 2019 წ.).

კვლევა

კვლევის მიზანი იყო გამოეკვლიათ ტურისტული გიდების შეხედულებები მათი სწავლის ადეკვატურობის შესახებ ტურისტული განათლების მაღალსიჩქარიანი სისტემის საფუძველზე, გიდების სკოლის წინა სისტემასთან მიმართებაში. პროფესიის ჩარჩო, სამუშაო პირობები და პრობლემები. კვლევა ჩატარდა სტრუქტურირებული კითხვარის გავრცელებით მოხერხებულობის შერჩევის მეთოდით. კითხვარი ელექტრონული ფოსტით გაეგზავნა 400 პროფესიონალ ტურისტულ გიდს ონლაინ და შეავსო 102 ადამიანმა (25,5% რეაგირება). თუ გავითვალისწინებთ, რომ საბერძნეთში ტურისტული გიდების ჯამური რაოდენობა 2419-ს შეადგენს, კვლევის შერჩევის 4,21%-ს შეადგენს ყველა ტურისტული გიდი. კითხვარში განსხვავებაა ტრადიციული სახელმძღვანელო სკოლების კურსდამთავრებულებს შორის, რომლებიც სწავლობდნენ 2,5 წელი და მათი კოლეგების - ორთვიანი სწრაფი პროგრამის მონაწილეებს შორის.

დასკვნა

ტურისტული გიდების როლი გადამწყვეტია ქვეყნისთვის, რადგან ის ერთდროულად მოქმედებს როგორც გიდი, შუამავალი, თარჯიმანი და ბროკერი ქვეყნის კულტურისა და მემკვიდრეობისთვის. ტურისტულ გიდს შეუძლია გავლენა მოახდინოს ტურისტის მოსაზრებებზე, ხელი შეუწყოს და გააძლიეროს კულტურათაშორისი კომუნიკაცია და ადგილობრივი მოსახლეობისა და კულტურის გაგება. გიდი, ტურის განმავლობაში, არა მხოლოდ გვანვლის

ინფორმაციას, არამედ გამოხატავს სახელმწიფოს ოფიციალურ ტურისტულ პოლიტიკას (?), ქმნის „ტურისტული იმიჯს“. ამიტომ მნიშვნელოვანია შესაბამისი განათლება და ტრენინგი, რაც მას საშუალებას მისცემს უპასუხოს მრავალფეროვან კითხვებს და უპასუხოს ნებისმიერ გამოწვევას. (Mylonopoulos, 2011: 104; Mylonopoulos & Moira, 2011). ეს დასკვნები ასევე გამომდინარეობს გიდების პასუხებიდან. გიდის როლი არ შემოიფარგლება მხოლოდ ვიზიტორთა არქეოლოგიურ ადგილებსა და მუზეუმებში (ტურიზმის სამინისტრო / GNTO, nd). იგი აცოცხლებს ადგილის ისტორიას ანმეოსთან დაკავშირებით, ეხება ტრადიციებს, ადგილობრივების ჩვეულებებსა და წეს-ჩვეულებებს ინტერპრეტაციას, ბერძნული პროდუქტების, ბერძნული გასტრონომიისა და ბერძნული მუსიკის პოპულარიზაციას და ფოლკლორის წარდგენას, ბერძნული ენის პოპულარიზაციას და ასევე უხსნის ვიზიტორებს, რომ ისინი თავიანთ ენაში იყენებენ ბერძნული წარმოშობის ბევრ სიტყვას (ტურიზმის სამინისტრო / GNTO, nd). ამავდროულად, გიდს უნდა ჰქონდეს დისკრეცია და დიპლომატია ეროვნულ საკითხებზე ისტორიული ჭეშმარიტებისადმი მიდგომისას, ეროვნული ინტერესების პროპაგანდასაც. გიდს ხშირად ეძახიან ქვეყნის შესახებ ნეგატიური კომენტარებისა და პრეტენზიების განსახილველად, რადგან ის მოქმედებს როგორც უცხოელი ვიზიტორების დამაკავშირებელი საბერძნეთში. ტურისტული გიდი არის ადამიანი, რომელიც მიაწვდის სტუმრებს შესაბამის ინფორმაციას მათი მოგზაურობის შესახებ და ეს სტუმრები დააბრუნებენ მათ მშობლიურ ქვეყნებში მოგზაურობის გამოცდილების ფარგლებში. შესაბამისად, ტურისტული გიდის მრავალმხრივი როლი და გავლენა აქცევს მათ თავიანთი ქვეყნის ელჩებად, რომლებიც ყოველთვის ცდილობენ დაიცვან და ხელი შეუწყონ თავიანთი ქვეყნის ინტერესებს. დასკვნის სახით, ტურისტულ გიდს ერთმნიშვნელოვნად არსებითი მნიშვნელობა აქვს არა მხოლოდ პროფესიული მომზადების თვალსაზრისით, რომელიც უნდა ჰქონდეს პროფესიონალ გიდს, არამედ მნიშვნელოვანია შესაბამისი ტრენინგი ბერძნულ კულტურაში, რათა სრულად და ეფექტურად უპასუხოს მის საქმიანობას, რომელიც მოითხოვს სრულ პასუხისმგებლობას. ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგების მიხედვით ირკვევა, რომ საბერძნეთში ტურისტული გიდების განათლებაში განხორციელებული ცვლილებები კანდიდატების სწავლის მოთხოვნების ცვლილებით, რომლის მიზანი იყო სწავლების დროის შემცირება, აგრეთვე ცვლილებებით კურიკულუმში, პროფესორებმა, სკრიპტებმა, სტაჟირებისა და უცხოური ტურების ნაკლებობამ შეზღუდა ტურის შესაძლებლობები და შექმნა ორსიჩქარიანი გიდები, შესაბამისი ზეგავლენით შრომის ბაზარზე. ამ ნეგატიურმა ვითარებამ აშკარად აიძულა სამინისტრო ხელახლა გაეხსნა ათენის ტურისტული გიდების სკოლა 2018 წელს და თესალონიკის ტურისტული გიდების სკოლა 2020 წელს (ტურიზმის სამინისტრო, 2019). აუცილებელია ჩატარდეს ახალი გამოკითხვა, რომელიც თანაბრად ეხება როგორც ტრადიციული გიდების სკოლებისა და ჩქაროსნული პროგრამების კურსდამთავრებულებს, ასევე გიდის მომსახურების მიმღებებს (ტურისტებს და ტურისტულ ოფისებს), რათა დადგინდეს მათი აზრი გიდების შესახებ. კომპეტენციის ხარისხი ამ მნიშვნელოვან როლში.

მთავარი დასკვნა საქართველოსთვის: საბერძნეთი, რომელიც ტურისტულ ქვეყნებს შორის გამოჩეულია მაღალინტელექტუალური და პროფესიონალი გიდებით, დაუბრუნდა ძველ

კურიკულუმს, რადგან აღმოჩნდა, რომ სწრაფად მომზადებული გიდები ვერ ავლენენ პროფესიულ უნარებს და შედეგად ექსკურსიების დონე დაქვეითდა. ჩვენ, ქართველებს, მათზე სამჯერ სწრაფი კურსები გამოგვადგება?

ტურიზმის რეგულაციები თურქეთში

ფორმალ ვრცელი და მრავალფეროვანია მასალები თურქეთში ტურისტული გიდების განათლებისა და მომზადების შესახებ. ერთერთი ფუნდამენტური კვლევა, რომელიც თითქმის ყველა საინტერესო კითხვაზე სცემს სრულყოფილ პასუხს არის სამი მეცნიერის (Cevdet Avcikurt, Bilge Alper, Serkan Geyik/ჯევედეტ ავჩიკურტი, ბილგე ალპერი, სერკან გეიკი) კოლექტიური ნაშრომი „ტურისტული გიდების განათლება და მომზადება თურქეთში.“⁴ [განმარტებისათვის: UNWTO-კლასიფიკაციით თურქეთი ევროპის ქვეყანაა.]

საგანმანათლებლო დანესებულებები ძირითადად სახელმწიფოს პასუხისმგებლობის ქვეშაა. თურქეთში უნივერსიტეტში შესვლა ხდება საყოველთაო გამოცდის საფუძველზე. ეროვნული საგანმანათლებლო სისტემა უზრუნველყოფს ტურისტული ტრენინგისა და განათლების სხვადასხვა დონეს. პროფესიულ ტურისტულ განათლებას ატარებენ კულტურისა და ტურიზმის სამინისტრო და განათლების სამინისტრო.

ტურიზმის პროფესიული სწავლება საუნივერსიტეტო დონეზე (ანუ ორწლიანი-პროფესიული, ოთხწლიანი - საბაკალავრო და ორწლიანი სამაგისტრო პროგრამები) არის უმაღლესი განათლების საბჭოს პასუხისმგებლობა. 1967 წლიდან კულტურისა და ტურიზმის სამინისტრო ახორციელებს საქმიანობას ტურისტულ განათლებასთან დაკავშირებით მისი დაარსებისას მიღებულ კანონთან დაკავშირებული დებულებების შესაბამისად მის სისტემაში შემავალი „განათლების დეპარტამენტის ოფისის“ მეშვეობით. რაც შეეხება პროფესიულ კურსებს სტუმართმოყვარეობისა და ტურისტული სწავლებისთვის, სამინისტრო აფინანსებს შვიდთვიან კურსებს ტურიზმის სასწავლო ცენტრებში (TUREM) სხვადასხვა ადგილებში.

ამჟამად ტურიზმისა და სასტუმროს მენეჯმენტის კურსები უნივერსიტეტის დონეზე ხელმისაწვდომია 174 სკოლაში, საიდანაც 127 გთავაზობთ ორწლიან პროგრამას (მონინავე პროფესიული სკოლები), ხოლო 47 ოთხწლიან პროგრამას (ტურიზმისა და სასტუმროს მენეჯმენტის სკოლები ან დეპარტამენტები).

თურქეთში ტურისტული გიდების განათლებასა და მომზადებაზე პასუხისმგებელია როგორც კულტურისა და ტურიზმის სამინისტრო, ასევე უნივერსიტეტები. ამან შესაძლოა დილემა შექმნას ტურისტული გიდების სწავლებასა და ტრენინგში. სამინისტროს მიერ ორგანიზებული კურსების გამოყენების მიზნით;

- კანდიდატები უნდა იყვნენ თურქეთის რესპუბლიკის მოქალაქეები,
- არანაკლებ 18 წლის,
- უნდა ჰქონდეთ ცოდნის დამადასტურებელი სერტიფიკატი მათ მიერ არჩეულ ერთ უცხო ენაზე და უმაღლესი განათლება.

კურსების დასრულების შემდეგ კანდიდატებმა უნდა გაიარონ სამინისტროს მიერ ორგანიზებული

⁴ <https://www.researchgate.net/publication/326127117>

გამოცდა და დაესწრონ „36-დღიან ქვეყნის სასწავლო ტურს“ ტურისტული გიდის ლიცენზიის მისაღებად. მეორე მხრივ, პროფესიულ უმაღლეს სასწავლებლებში (ორწლიანი) ტარდება ტურისტული გიდის განათლება ხარისხი) უნივერსიტეტებში და ტურიზმისა და სასტუმროს მართვის სკოლებში (ოთხწლიანი ხარისხი). სკოლის დამთავრების შემდეგ გაიცემა ტურისტული გიდის ლიცენზია იმ შემთხვევაში, თუ ისინი ჩააბარებენ ენის ცოდნის გამოცდას (KPDS – 75 ქულა ან ღონე C), რომელსაც აწყობს „OSYM – სტუდენტთა შერჩევას და განთავსებას უმაღლეს სასწავლებლებში“ და სწავლებას.

ასევე მნიშვნელოვანია სახელმწიფოს მიერ დამტკიცებული გაილაინი ტურისტული გიდის კვალიფიკაციის მისაღებად: „ტურისტული გიდის პროფესიაში მიიღებიან პირები, რომლებიც აკმაყოფილებენ გიდის პროფესიის შესახებ კანონის No6326 მე-3 მუხლის „გ“ პუნქტის პირობებს. ამ სტატიაში ნათქვამია, რომ პირებს, რომლებიც იღებენ ბაკალავრის ხარისხს, გიდის გარდა, შეიძლება ჰქონდეთ გიდის ლიცენზია კულტურისა და ტურიზმის სამინისტროს მიერ დამტკიცებული და ოპერირებადი კურსის გავლის შემდეგ. თუმცა ეს მუხლი ბათილად ცნობს სადიპლომო და უმაღლეს სასწავლებლებს. ამ მიზეზით, უზრუნველყოფილი უნდა იყოს, რომ ტურისტული სახელმძღვანელო განათლება გაიცეს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მიერ. პროფესიაში შესვლა უნდა იყოს მხოლოდ დიპლომით. ეს პროგრამა ასევე მნიშვნელოვანია, რადგან არაინგლისურენოვანი გიდების საჭიროება უნივერსიტეტებმა უნდა დააკმაყოფილონ“.⁵

გარდა ტურისტული გიდის პროფესიული სამართლის სავალდებულო კურსებისა, პროგრამაში შემოთავაზებულია არჩევითი კურსები. ესენია: ზოგადი ტურისტული ინფორმაცია და ტურისტული კანონმდებლობა, ტურისტული სააგენტო, ტურის დაგეგმვა და მენეჯმენტი, ზოგადი ჯანმრთელობა და პირველადი დახმარება, კომუნიკაციის უნარები, ეტიკეტი და პროტოკოლის წესები, ზოგადი თურქული ისტორია და კულტურა, ხელოვნებისა და იკონოგრაფიის ისტორია, რელიგიების ისტორია, ტურიზმის ეკონომიკა, ტურიზმის სოციოლოგია, განსაკუთრებული ინტერესის ტურიზმი, გიდის პროფესია და პროფესიული ეთიკა ტურიზმში, მითოლოგია და ანატოლიის ცივილიზაციების ისტორია, სახელმძღვანელო პრაქტიკა, ანატოლიის არქეოლოგია და მუზეუმები, თურქული ფოლკლორი და ხელნაკეთობები, თურქეთის ტურისტული გეოგრაფია, ფლორა და ფაუნა, თურქული კულინარია, ლიდერობა.

სპეციალური მოთხოვნები: პროგრამა შედგება სულ 15 კურსისგან (30 კრედიტი - 90 ECTS) და ტერმინალური პროექტისგან. ტერმინი პროექტის კურსი (30 ECTS) ფასდება როგორც „წარმატებული“ ან „წარუმატებელი“. სტუდენტი უნდა დარეგისტრირდეს ტერმინალურ პროექტზე იმ სემესტრში, რომელშიც მიიღებს სასწავლო კურსი და წარადგინოს წერილობითი ანგარიში კურსის ბოლოს.

დიპლომის შემდგომი შესაძლებლობები: სტუდენტებს, რომლებიც დაამთავრებენ ამ პროგრამას, შეძლებენ ლიცენზიის მისაღებად მიმართონ კულტურისა და ტურიზმის სამინისტროს უცხო ენის გამოცდიდან 75 ქულის მიღწევის და სასწავლო ექსპურსიის

⁵ <https://sosbilen.ogu.edu.tr/en/Sayfa/Index/607>

დასრულების შემდეგ. ლიცენზიის მიღების შემდეგ მათ შეუძლიათ იმუშაონ ექსპერსიამძღოლად მთელი ქვეყნის მასშტაბით.

შეჯამება - ოთხი საკითხი განსჯისათვის:

- *საინტერესო სასწავლო პროგრამა, რომელიც შედგება სულ 15 კურსისგან (30 კრედიტი - 90 ECTS) და ტერმინალური პროექტისგან. ტერმინი პროექტის კურსი (30 ECTS) ფასდება როგორც „წარმატებული“ ან „წარუმატებელი“. საჭიროა მისი შედარება ჩვენსა და ევროკავშირის პროგრამებთან;*
- *ძალიან მნიშვნელოვანია სახელმწიფოს მიერ დაფინანსებული 36 დღიანი სასწავლო ექსპერსია! უნდა ვიმსჯელოთ მსგავსი ღონისძიების გადმოღების მიზანშეწონილობაზე;*
- *მისაბაძია უცხო ენაში 75 ქელის დანერგვა, ანუ (KPDS – 75 ქელა ან დონე C);*
- *„ტურიზმის სამინისტროს როლი უნდა იყოს, იმ გიდების საწმინაობის შეამონშება, რომლებსაც აქვთ ტურისტული გიდის ლიცენზია. თურქეთში ტურისტული გიდებისთვის საჭიროა ეფექტური მონიტორინგის ღონისძიებები“. ალბათ საქართველოშიც.*